

ALEXANDRU DARIE :

▶ ACTORUL, VIAȚA ORICĂRUI DEMERS REGIZORAL

1. La ora la care apar aceste rânduri, Visul unei nopți de vară de William Shakespeare, ultimul meu spectacol, va fi avut deja primul și fragilul său contact cu publicul bucureștean. Două motive principale au stat și stau la baza acestei opțiuni: dincolo de faptul că, pentru mine, piesa este sursa unui gând și a unei obsesii mai vechi, dincolo de faptul că o consider cea mai bună comedie shakespeariană, în acest spectacol am încercat să vorbim despre MANIPULARE, despre OMUL CA MARIONETA ÎN MÎNA DESTINULUI. O temă profund actuală, mai ales acum; dar aflată, credem, în afara pericolului atât de temutei și obositoare conjuncturalității, căreia, timp de atîția ani, i-am dat cu toții cîștig de cauză.

Visul nostru nu va fi numai o istorie povestită în termenii logicii miraculoase a somnului sau a celei limpezi a actului teatral. Visul este și un dicționar de magie. Un modern tratat de psihanaliză. Sper că va fi și un prilej de bucurie și incitare pentru spectatori.

Un spațiu tensionat. Deschis și închis totodată. Rontund. Un bălci părăsit. O arenă acoperită de nisip, materie vie. Un ceasornic ciudat, populat de cele patru elemente. Apa, aflată în centru, ochi, oglindă, imagine a minciunii și erotismului. Focul, simțit cumva peste tot, semn al puterii și al intimității. În aer, flutură pinze rămase de la un fost cort, brăzdate de semne zodiacale, de simboluri naive.

În acest spațiu bintuie o lume colorată și colosală. Nu se întîlnesc doar trei povești paralele și mai multe destine paralele, ci și spirite, umbre și personificări ale subconștientului colectiv. O lume haotică ce se naște sub semnul unei minți în flăcări. O lume ce trăiește supusă de aceeași minte, cea a lui Oberon-Theseu-Peter Quince și mișcată la comanda unei voințe inconștiente: Puck, clown de coșmar, silen greoi, aluzie atât la universul antic, cit și la modul în care acest personaj există, de mai multe secole, în tot folclorul nordic și saxon. Asupra căruia numai secolul XIX, cu pudorile și candorile lui aparente, a aruncat o mantie diafană, transformîndu-l într-un copil tandru și inofensiv, îmbrăcat în tutu.

De multă vreme, n-am mai simțit la repetiții o atât de mare bucurie. Sentimentul unei familii. Aproape molieresc. Sentimentul respirației la unison și senzația existenței unor gânduri sau preocupări comune. O deplină și profund stimulatorie libertate. Am avut parte de întîlnirea cu unii dintre cei mai buni actori tineri și nu numai, ce pot fi văzuți pe o scenă bucureșteană: Șerban Ionescu, Petre Nicolae, Gabriela Popescu, Șerban Cella, Magda Catone, Aurora Leonte, Florin Anton, Marian Rălea, Candid Stoica, Dumitru Chesa, Gheorghe Dănilă, la care se adaugă foarte talentatul, încă student, Mihai Bisericanu. Scenografia este a lui Puiu Antemir, costumele ale Mariei Miu, iar muzica a lui Mihai Vărtosu.

Al doilea motiv este că, împreună cu regizorul Lucian Giurchescu, — noul director al Teatrului de Comedie, a cărui venire sper să constituie un suflu nou dat trudei noastre, de atîtea ori ignorată sau nedreptățită în comparație cu a altor teatre bucureștene, — dorim „reabilitarea” ideii de comedie, înțelegerea ei ca noțiune mai deschisă și mai propice realei teatralității. Noile premiere vor fi mult mai numeroase decît în stagiunile precedente. Ele vor fi organizate în serii

tematice, acoperind arii largi din repertoriul românesc sau universal cu care publicul nostru e mai puțin familiarizat.

2. Da, întotdeauna am încercat să fac acest lucru. N-am pornit niciodată la elaborarea unui nou spectacol printr-un compromis la nivelul distribuției, indiferent de miza artistică sau, de ce nu, socială, pe care spectacolul respectiv ar fi avut-o pentru mine. Acum cîțiva ani, am pierdut chiar un contract cu un important teatru bucureștean pentru că n-am vrut în distribuție oamenii pe care direcția respectivă mi i-a impus. Sigur, a venit altcineva și a făcut spectacolul, dar nu mi-a părut rău. Nu este aici vorba nici despre autoaprecieri favorabile nici despre falsă modestie. Actorul este viața oricărui demers regizoral. Fiecare dintre noi avem deci obligația de a ne pune în joc cariera și viața noastră profesională pentru el. A-l minți, distribuindu-l prost sau din motive extra-artistice, înseamnă a te autoamăgi și a distruge ființa cea mai dispusă să te părăsească, dar să se și jertfească pentru ideile pe care le ai. La Teatrul de Comedie am venit pentru această trupă, pentru a o servi și a mă servi de ea.

3. Cred și sper că bine. Publicul mă preocupă foarte mult, mai ales cînd mă apropii de clipa premierei. Ce va înțelege? Cum va reacționa? La cizelarea unui spectacol atât eu, cit și actorii, încercăm să prevedem imprevizibilul... Oricum, teatrul nostru sper să își cîștige curînd un public pe măsura noilor lucruri pe care le va face. Trebuie să înțelegem că și publicul așteaptă altceva de la noi.

4. Între Visul... și ceea ce am făcut pînă acum există o singură punte de continuitate. Cea a căutării. Sigur, sînt imagini, gânduri, obsesii, aceeași preocupare pentru ceea ce e miraculos și neliniștitor în teatru, pentru ceea ce e fascinant. Dar puntea asta s-a aruncat peste o prăpastie: o Revoluție, gloanțe, o lume care a murit, chiar dacă tentaculele ei putrede mai pot fi simțite printre noi. Chiar dacă se luptă să renască. Ruptura s-a-ntimplat în noi. În mine.

5. „Teatrul Azi” este chiar o revistă nouă. Pare că a renunțat la aerul citeodată semi-doct și la aspectul cam prăfuit... al vechii reviste „Teatrul”. Are altă grafică, alt stil, e mai teatrală. Este o revistă profesionistă, făcută de niște profesioniști; „civilii”, nechemații care n-au înțeles cu desăvîrșire nimic despre teatru și nu l-au iubit, se pare c-au părăsit-o, iar alți gazetari, talentați, s-au îndreptat către acele publicații pentru care sînt, poate, mai potriviți.

Mi-ar plăcea un aer încă și mai provocator, imagini mai șocante. Mi-aș dori ca analizele spectacolelor care merită și nu cronicile oricărei producții să fie preponderente. Deocamdată, ea este singura revistă realmente de specialitate și va fi citită cu osebire de profesioniștii scenei, chiar dacă se adresează și publicului larg. I-aș dori o tipografie mai bună și să poată apărea și în culori. Să fie căutată și respectată și în Occident, așa cum sînt „Theater Heute” — tiza ei —, „Sipario” și cite altele... Și, mai ales, nu mi-aș dori ca această revistă să contribuie vreodată la alungarea publicului din sălile de teatru. Cu toată obiectivitatea, teatrul trebuie apărat, protejat, iar publicul trebuie stimulat să lase televizorul, restaurantul, cinematograful sau orice altă formă de egoistă desfătare, pentru a participa la unica formă de artă vie, în colectivitate...

a. grand

